

การวิเคราะห์ภาพลักษณ์ไทยในสารคดีโทรทัศน์จีนเรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน
Analysis of Thai images in Chinese television documentary called Thai –
Chinese brotherhood

LAN XIALING*, อีร์โชติ เกิดแก้ว

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

*Email : 261687842@qq.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพลักษณ์ไทยในสารคดีโทรทัศน์จีนเรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสารและการวิเคราะห์ตัวบทของสารคดีแล้วนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า สารคดีเรื่องนี้ผลิตขึ้นเพื่อให้ผู้ชมรับรู้ถึงการสถาปนาความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีนในประวัติศาสตร์และทางการทูตและเพื่อกระชับความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น โดยมีเนื้อหาที่ฉายให้เห็นภาพลักษณ์ไทย 4 ด้าน ได้แก่ 1) เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ 2) ขนบธรรมเนียมประเพณี 3) วิถีชีวิต และ 4) วัฒนธรรม ส่วนภาพลักษณ์ไทยที่ผู้ผลิตรายการสารคดีเรื่องนี้ได้นำเสนอผ่านการแสดงความคิดเห็นใน 3 มิติ ได้แก่ 1) ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีเสน่ห์และน่าค้นหา 2) คนไทยเป็นมิตรและสนิทได้ง่าย และ 3) ความสัมพันธ์ไทยจีนเสมือนเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุข ซึ่งความคิดเห็นทั้ง 3 มิติดังกล่าวล้วนบ่งบอกถึงภาพลักษณ์ไทยเชิงบวกทั้งสิ้น

คำสำคัญ : ภาพลักษณ์ไทย สารคดีโทรทัศน์จีน ไทย-จีนพี่น้องกัน

Abstract

This research aimed to analyze Thai images in Chinese documentary called Thai – Chinese Brotherhood. Document and text of the documentary were studied and analyzed. Research findings were reported as a descriptive analysis. It was found that the production of this documentary aimed to publicize the establishing history of Thai – Chinese diplomatic relationship in order to strengthen the bilateral connection. The documentary showed four areas of Thai images, including 1) historical events; 2) Thai traditions; 3) ways of life; and 4) culture. These images were portrayed through three points of view, which were 1) the fascinating Thailand; 2) the friendly and approachable Thai people; and 3) the true friend relationship. All the three aspects presented the positive images of Thailand.

Keywords : Thai images, Chinese television documentary, Thai – Chinese brotherhood

บทนำ

“ภาพลักษณ์” เป็นผลรวมระหว่างข้อเท็จจริง (Objective Facts) กับการประเมินส่วนตัว (Personal Judgment) ซึ่งมีผลมาจากการรับรู้ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (เสรี วงษ์มณฑา, 2540) ในยุคโลกาภิวัตน์ เทคโนโลยีได้พัฒนาและเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ภาพลักษณ์ประเทศไทยได้แพร่ออกไปทางสื่อต่าง ๆ ทั้ง อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ และโทรทัศน์อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะสื่อมวลชนของต่างประเทศ ข้อมูลเหล่านี้มีทั้งข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง และเป็นข้อมูลที่บิดเบือน ซึ่งได้สร้างทั้งภาพลักษณ์เชิงบวกและเชิงลบ ดังนั้น ภาพรวมภาพลักษณ์ของไทยได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก และจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศไทยโดยตรงในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรม การท่องเที่ยว วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศไทยมาเป็นเวลานาน มีการบันทึกไว้ว่า ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่สอง ผู้คนของทั้งสองประเทศ มีการติดต่อไปมาหาสู่กันไม่ขาดสาย ตลอดระยะเวลาหลายร้อยปี ประเทศไทยและประเทศจีนได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 1975 ทั้งสองประเทศได้กลายเป็นพันธมิตรทางการเมืองและเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้น มีการแลกเปลี่ยนการเยือนในทุกระดับอย่างสม่ำเสมอ และมีการขยายความร่วมมือเชิงลึกในทุกมิติ ดังสถิติพบว่า ประเทศไทยนอกจากเป็นจุดหมายการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเป็นอันดับหนึ่งของนักท่องเที่ยวชาวจีนแล้ว ยังเป็นจุดหมายการศึกษาที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากสำหรับนักศึกษาจีน ขณะที่ปัจจุบันประเทศไทยมีนักศึกษาจากจีนเดินทางมาศึกษาในประเทศไทยกว่า 12,000 คน (อว.ถกด่วนมาตรการดูแล 1.2 หมื่นนักศึกษาจีนในไทย, 2563) ซึ่งสามารถนำรายได้ให้แก่ประเทศไทยมหาศาล และมีผลดีต่อการพัฒนาประเทศไทยในด้านต่าง ๆ ปัจจุบันที่ตั้งดูดชาวจีนจำนวนมากให้เข้ามาเที่ยวหรือศึกษาที่ไทยมีหลายประการ ได้แก่ ความปลอดภัย ความน่าอยู่ คนไทยนิสัยใจคอดี วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นภาพลักษณ์ของไทยที่ได้สร้างขึ้นมาในสายตาชาวจีน ซึ่งมีชาวจีนอีกจำนวนมากที่ยังไม่เคยเดินทางมาประเทศไทย แหล่งที่มาหรือช่องทางที่ได้รับและสร้างภาพลักษณ์ของไทยในสายตาชาวจีนนั้น ส่วนใหญ่ได้มาจากสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ดังนั้น ภาพลักษณ์ของประเทศไทยในสื่อมวลชนจีนจึงมีความสำคัญมาก

สารคดีเป็นงานประเภทหนึ่งที่มีเนื้อหาเป็นสาระความรู้จากข้อเท็จจริง และได้สอดแทรกข้อคิดของผู้สร้าง (วีรวัดน์ อินทรพร, 2561) โดยเฉพาะในปัจจุบันนี้สารคดีโทรทัศน์เป็นสารคดีประเภทหนึ่งที่แพร่หลายได้รวดเร็วกว่าประเภทอื่น ๆ ถ้าดูจากมุมมองของผู้ชมแล้ว การดูสารคดีโทรทัศน์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง สามารถรับรู้ถึงข้อเท็จจริงในเรื่องนั้น ซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดความเพลิดเพลินแล้ว ยังอาจจะได้รับอิทธิพลจากทรรศนะของผู้ผลิตรายการสารคดีเรื่องนั้นอีกด้วย ดังนั้น สารคดีโทรทัศน์จึงเป็นช่องทางสำคัญในการสร้างภาพลักษณ์ของประเทศไทยให้แก่ผู้ชมต่างประเทศ รวมถึงผู้ชมชาวจีนด้วย ซึ่งทำให้เกิดความน่าเชื่อถือในภาพลักษณ์ไทยในสารคดีมากกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ เนื่องจากสารคดีจะนำเสนอลักษณะข้อเท็จจริงและความคิดเห็นที่เกี่ยวกับภาพลักษณ์ไทยตามจุดประสงค์ของสารคดีเรื่องนั้นอย่างแท้จริง ดังนั้น เนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริง และทรรศนะหรือความคิดเห็นของผู้ผลิตรายการสารคดีของประเทศไทยที่ปรากฏอยู่ในสารคดีจีน จึงเป็นส่วนสำคัญและสามารถบ่งบอกถึงภาพลักษณ์ของประเทศไทยในสายตาของผู้ชมชาวจีน รวมถึงรัฐบาลของจีนด้วย

สารคดีโทรทัศน์เรื่อง “ไทย-จีนพี่น้องกัน” เป็นสารคดีที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย

กับสาธารณรัฐประชาชนจีน ผลิตโดยเดอะไชนา อินเตอร์คอนติเนนตัล คอมมิวนิเคชัน เซนเตอร์ (The China Intercontinental Communication Center) ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้สังกัดสำนักงานข้อมูลของสภาแห่งรัฐจีน และสังกัดกรมโฆษณาชวนเชื่อของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ดังนั้น สารคดีเรื่องนี้ทำให้สามารถมองเห็นภาพลักษณ์ไทยที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริง และทรรศนะของผู้ผลิตสารคดี ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เป็นตัวแทนของรัฐบาลของจีน

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะชาวต่างชาติที่ศึกษาสาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงสนใจศึกษาวิเคราะห์ภาพลักษณ์ไทยในสารคดีโทรทัศน์จีน โดยจะศึกษาเนื้อหาของสารคดีโทรทัศน์จีน เรื่องไทย-จีนพี่น้องกันที่นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับประเทศไทย เพื่อทราบภาพลักษณ์ไทยที่แท้จริงในสายตาของชาวจีน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพลักษณ์ไทยในสารคดีโทรทัศน์จีน เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัย 2 ประการ ได้แก่ วิธีการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) และวิธีการการวิเคราะห์ด้วยบท (Textual analysis) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของสารคดี
2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์
3. รวบรวมและศึกษาข้อมูลสารคดีจีนเรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน โดยจดบันทึกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยที่ปรากฏในสารคดีจีน และแปลเป็นภาษาไทย
4. วิเคราะห์เนื้อหาของสารคดีจีน เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน ที่นำเสนอเรื่องภาพลักษณ์เกี่ยวกับประเทศไทย
5. นำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

การศึกษาภาพลักษณ์ไทยในสารคดีเรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์วัตถุประสงค์ของผู้ผลิตสารคดี เนื้อหาข้อเท็จจริงที่ฉายให้เห็นภาพลักษณ์ไทย และภาพลักษณ์ไทยที่ผู้ผลิตรายการสารคดีเรื่องนี้ได้นำเสนอผ่านการแสดงความคิดเห็น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของผู้ผลิตสารคดี สารคดีโทรทัศน์ เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน เป็นหนึ่งในสารคดีชุด “Story of Time” ซึ่งเป็นรายการชื่อดังที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างจีนและประเทศเพื่อนบ้านต่าง ๆ และได้ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์จีน ในปี พ.ศ. 2564 เนื่องในโอกาสครบรอบ 72 ปี ของการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน สารคดีเรื่องนี้ผลิตโดยเดอะไชนา อินเตอร์คอนติเนนตัล คอมมิวนิเคชัน เซนเตอร์ (The China Intercontinental Communication Center) ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้สังกัดสำนักงานข้อมูลของสภาแห่งรัฐจีน และสังกัดกรมโฆษณาชวนเชื่อของพรรคคอมมิวนิสต์จีน นับตั้งแต่ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2536 เป็นต้นมา บริษัทนี้มุ่งมั่นปฏิบัติในด้านประชาสัมพันธ์ภายนอกเพื่อประเทศชาติ

จากการศึกษาสารคดีโทรทัศน์ เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน พบว่า ผู้ผลิตรายการมีวัตถุประสงค์ ดังตัวอย่างคำบรรยายในสารคดีโทรทัศน์เรื่องนี้ว่า

*การเวลาผ่านไปตั้งสายน้ำ ในประวัติศาสตร์อันยาวนาน ไม่ว่าจะประชาชน
ธรรมดา ประชาชนแห่งรัฐ หรือราชวงศ์ของทั้งสองประเทศ ต่างมีความรู้สึกที่จริงจังต่อกัน
ด้วยประสบการณ์และมุมมองที่แตกต่างกัน พวกเขาได้ร่วมกันเสริมสร้างเรื่องราว
ความสัมพันธ์ระหว่างสองชาติที่แน่นแฟ้น เสมือนดังเป็นครอบครัวเดียวกัน*

(ไทย-จีนพี่น้องกัน, 2564, 00:49:31)

จากตัวอย่างคำบรรยายดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงสารคดีโทรทัศน์เรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน นั่นก็คือ เพื่อที่จะกระชับความสัมพันธ์ของสาธารณรัฐประชาชนจีนให้ใกล้ชิดกับประเทศไทยมากยิ่งขึ้น และเพื่อสร้างความผูกพันของทั้งสองประเทศให้เสมือนครอบครัวเดียวกัน ถึงแม้ทั้งสองประเทศและประชาชนจะมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้านก็ตาม แต่ด้วยสาเหตุที่สาธารณรัฐประชาชนจีนกับประเทศไทยมีการติดต่อกัน มีมิตรภาพ และมีความจริงใจที่ติดต่อกันมาอย่างยาวนาน ดังนั้น รัฐบาลจีนจึงได้ให้ความสำคัญดังกล่าวจึงได้ให้ผลิตสารคดีเรื่องนี้ขึ้นมาตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว

จากการวิเคราะห์ถึงผู้ผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน อยู่ภายในสังกัดสำนักงานข้อมูลของสภาแห่งรัฐจีน และสังกัดกรมโฆษณาชวนเชื่อของพรรคคอมมิวนิสต์จีน แสดงให้เห็นถึงสารคดีโทรทัศน์เรื่องนี้ไม่ได้เป็นเพียงสารคดีโทรทัศน์ธรรมดาที่ให้ความบันเทิงแก่ผู้ชมเท่านั้น หากยังเป็นตัวแทนของรัฐบาลจีนว่ามองประเทศไทยในภาพลักษณ์อย่างไรอีกด้วย จากตัวอย่างที่ยกมา แสดงให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ของสารคดีเรื่องนี้ก็คือ เพื่อให้ผู้ชมรับรู้ถึงเรื่องราวการสถาปนาความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีนในประวัติศาสตร์ และทบทวนการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตจากมุมมองของพยานแห่งประวัติศาสตร์ เพื่อนำเสนอประเทศไทยในภาพลักษณ์เสมือนเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุขของประเทศจีนมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และกระชับความสัมพันธ์ของประชาชนทั้งสองประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ดังนั้น วัตถุประสงค์หลัก ๆ ที่สำคัญของผู้ผลิตสารคดีโทรทัศน์เรื่องนี้ ก็คือรัฐบาลของจีนมีจุดมุ่งหมายที่จะเสริมสร้างประชาสัมพันธ์ที่ดีให้กับประเทศเพื่อนบ้าน และโฆษณาชวนเชื่อให้กับประเทศชาติของตน

2. เนื้อหาข้อเท็จจริงของสารคดี ผลการวิเคราะห์สารคดีโทรทัศน์จีน เรื่องไทย-จีนพี่น้องกันได้พบเนื้อหาข้อเท็จจริงที่ฉายให้เห็นภาพลักษณ์ไทย 4 ด้าน ได้แก่ เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต และวัฒนธรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ สารคดีโทรทัศน์จีน เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน ได้นำเสนอเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ไทยจีนไว้ 2 เหตุการณ์ ได้แก่ เหตุการณ์วีรชนจีนโพ้นทะเลเสียสละเพื่อประเทศชาติ และเหตุการณ์รัฐบาลไทยส่งลูกไปเป็นตัวแทนในจีน ดังนี้

2.1.1 เหตุการณ์วีรชนจีนโพ้นทะเลเสียสละเพื่อประเทศชาติ ในสารคดีโทรทัศน์จีน เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน ได้กล่าวถึง คุณ Yi guangyan (蚁光炎) เป็นนักธุรกิจจีนที่ประสบความสำเร็จในไทยเป็นอย่างมาก เมื่อครั้งสงครามที่ญี่ปุ่นรุกรานประเทศจีนในปี ค.ศ. 1937 เขาได้ลุกขึ้นมาปกป้องประเทศชาติ เผชิญอุปสรรคและระดมทุนเพื่อต่อต้านการรุกรานจากญี่ปุ่น กระทั่งในวันที่ 21 พฤศจิกายน ค.ศ. 1939 เขาได้ถูกลอบสังหารเสียชีวิต

กลางถนนเยาวราช สารคดีเรื่องนี้ ได้บรรยายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต และได้สัมภาษณ์อรรถ เอี่ยมสุรีย์ (Yi fan 蚁凡) หลานชายของวีรชนท่านนี้ โดยหลานชายได้เล่าถึงสิ่งต่าง ๆ ที่คุณปู่ของเขาได้ทำให้กับประเทศชาติจีน และความรักชาติที่ยิ่งใหญ่ของคุณปู่ของเขา

สารคดีเรื่องนี้ นอกจากจะมีฉากที่ถ่ายทำที่ประเทศไทยแล้ว ยังมีฉากที่ถ่ายทำที่พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชาวจีนโพ้นทะเล ณ กรุงปักกิ่ง ซึ่งเป็นสถานที่ที่ได้เก็บหลักฐานในเวลานั้นไว้ โดยมีเจ้าหน้าที่บรรยายสิ่งของต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น ดังนี้

“สิ่งของที่จัดแสดงอยู่ด้านหลังดิฉันชิ้นนี้ เป็นของผู้นำชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยที่เป็นที่รู้จักกันดี อี้ กวงเอี้ยน ในอดีตคุณอี้ กวงเอี้ยนเคยดำรงตำแหน่งประธานหอการค้าไทย-จีน ของจัดแสดงชิ้นนี้มาจากตอนที่เขาถูกลอบสังหาร เลือดของเขากระเด็นไปเปื้อนบนชุดของภรรยาและน้องสาวของเขา (ภาพที่ 1)”

(ไทย-จีนพี่น้องกัน, 2564, 00:04:13)

ภาพที่ 1 เลือดของอี้ กวงเอี้ยนกระเด็นไปเปื้อนบนชุดของภรรยา

ที่มา : ไทย-จีนพี่น้องกัน. (2563). สถานีวิทยุโทรทัศน์กลางแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน CCTV. ค้นคืนจาก <http://tv.cctv.com/2021/10/18/MIDAvEEcjofAKiSpN5osTnfe211018.shtml> #Documentary

จากคำพูดของบุคคลที่เกี่ยวข้อง คำบรรยาย และหลักฐานที่จัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑ์ แสดงให้เห็นถึงสารคดีจีนมีจุดมุ่งหมายให้ข้อเท็จจริงและความรู้ทางประวัติศาสตร์แก่ผู้ชม ทำให้ผู้ชมชาวจีนรับรู้และซาบซึ้งในความรักที่คนจีนโพ้นทะเลในไทยที่มีต่อประเทศชาติ และทำให้ผู้ชมชาวจีนไม่ลืมความหลังและจดจำวีรบุรุษชาวจีนโพ้นทะเลในไทยผู้ที่เสียสละ เพื่อเสริมสร้างความผูกพันระหว่างประชาชนทั้งสองประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

2.1.2 เหตุการณ์รัฐบาลไทยส่งบุตรของบุคคลสำคัญไปเป็นตัวแทนในจีน ในสารคดีโทรทัศน์จีนเรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน ได้กล่าวถึงเหตุการณ์ในช่วงทศวรรษที่ 50 สังข์ พัธโนทัย บิดาของสิรินธร พัธโนทัย เป็นหัวหน้าที่ปรึกษาของจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี เพื่อแสดงความเป็นมิตรไมตรีที่ประเทศไทยมีต่อประเทศจีน สังข์ พัธโนทัย จึงได้ตัดสินใจส่งลูก ๆ ของเขา คือ สิรินธร อายุ 8 ปี และพี่ชาย อายุ 12 ปี ไปอยู่กับผู้นำจีนที่ปักกิ่ง เรื่องราวชีวิตของคุณสิรินธร พัธโนทัย ในความดูแลและต่อมาได้เป็นบุตรบุญธรรมของโจวเอินไหล นายกรัฐมนตรีจีน ประเทศไทยเมื่อครั้งที่ยังไม่อาจสร้างความสัมพันธ์กับจีนอย่างเปิดเผยได้ จึงต้องหาวิธีการอื่นเพื่อ

ไม่ให้กระทบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บทบาทการเป็นสะพานเชื่อมความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทย-จีน ดังตัวอย่างของคุณสิรินทร์ พิธโนทัย ที่ทำให้ผู้ชมได้ทราบถึงเหตุการณ์ในอดีตที่เธอได้พบท่านโจวเป็น ครั้งแรกดังบทบรรยายว่า

“ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ที่มีความรักเด็ก ท่านก็มีความธรรมดาดีมากยื่นสองมือ ออกมาเต็มที่เลย ที่จะมาโอบอ้อมดิฉันกับพี่ชาย เราก็ง่วงเข้าไปกอดท่านนายก...ท่านก็นั่งคุยบนโซฟา ท่านก็มากอดเรา และพาเข้าไปนั่งใกล้ ๆ แล้วก็บอกว่าชอบเมืองจีนม๊าย ฉันทก็ตอบไปตรง ๆ เลย โอ้ ไม่ชอบ ฉันทเห็นสายตาของพี่ชาย พี่ชายมองโมโหมากที่น้องพูด แต่แท้ที่จริง ท่านนายกโจวหัวเราะ ฮ่าฮ่าฮ่า โอ้ย ผมนี่เข้าใจคุณจริง ๆ เลย ตั้งแต่ นั้นเรารู้สึกว่าความสัมพันธ์ระหว่างเรากับนายกโจวไม่มีอะไรผิดแปลกเลย เหมือนที่เราอยู่กับครอบครัวในประเทศไทย เราคุยได้ เราหัวเราะได้ เราชนได้ รู้สึก.....”

(ไทย-จีนพี่น้องกัน, 2564, 00:15:50)

จากตัวอย่างเหตุการณ์ที่ยกมา คำพูดของบุคคลสำคัญที่อยู่ในเหตุการณ์ โดยมีการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะของการเล่าเรื่องราว ความเป็นมา ความสำคัญต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งมีความน่าสนใจและน่าเชื่อถือ เพราะเหตุการณ์สำคัญนี้จะมีผู้เก็บหลักฐาน มีทั้งภาพถ่าย และคลิปวิดีโอ บันทึกไว้สรุปเรื่อง นอกจากทำให้ให้ผู้รับชมได้ความรู้เกี่ยวกับการสถาปนาความสัมพันธ์ไทย-จีน อีกทั้งยังเป็นการยกย่องและได้รำลึกถึงความสำคัญของเหตุการณ์และบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย-จีนด้วย

2.2 ขนบธรรมเนียมประเพณี ขนบธรรมเนียมประเพณี คือ สิ่งที่ยึดถือประพฤติปฏิบัติสืบ ๆ กันมาจนเป็นแบบแผน ในสารคดีโทรทัศน์จีน เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน ได้นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีของคนไทยเชื้อสายจีน ได้แก่ ประเพณีการไหว้เจ้า และประเพณีการแต่งงาน โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 การไหว้เจ้า การไหว้เจ้า เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีที่ลูกหลานจีนปฏิบัติสืบทอดกันมาตามความเชื่อที่จะต้องไหว้เจ้าที่ และไหว้บรรพบุรุษ เพื่อให้เกิดความสิริมงคล และนำมาซึ่งความสุขความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเองและครอบครัว ในสารคดีโทรทัศน์จีน เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน ได้มีการบรรยายเกี่ยวกับประเพณีการไหว้เจ้าของลูกหลานชาวจีนที่อพยพมาอยู่ในประเทศไทย เช่น อรัญ เอี่ยมสุรีย์ มาไหว้เจ้าที่เขาวราช และได้รำลึกถึงคุณปู่ของเขา ซึ่งเป็นวีรชนจีนพันทะเล ชื่อ Yi guangyan 蚁光炎 (ภาพที่ 2) ดังความว่า

“ศาลเจ้าไต้ฮงกงตั้งอยู่ในย่านเขาวราช กรุงเทพมหานคร ในวันแรกของทุกเดือนตามปฏิทินจีน อรัญ เอี่ยมสุรีย์ จะมาไหว้บรรพบุรุษที่ศาลเจ้าแห่งนี้ เขามีชื่อว่า Yi fan 蚁凡 บรรพบุรุษของเขาในอดีตเคยอาศัยอยู่ในแถบกวางตุ้งและ ผู้เจี้ยน”

(ไทย-จีนพี่น้องกัน, 2564, 00:02:16)

ภาพที่ 2 อริณ เอี่ยมสุรีย์ไหว้บรรพบุรุษที่ศาลเจ้าไต้ฮงกง

ที่มา : ไทย-จีนพี่น้องกัน. (2563). สถานีวิทยุโทรทัศน์กลางแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน CCTV. ค้นคืนจาก <http://tv.cctv.com/2021/10/18/VIDAvEEcjofAKiSpN5osTnfe211018.shtml>
#Documentary

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงประเพณีการไหว้เจ้าและบรรพบุรุษ เป็นการเคารพบูชาและแสดงความกตัญญูกตเวทิต์ ซึ่งทำให้ผู้ชมชาวจีนได้รับรู้ถึงภาพลักษณ์และวิถีชีวิตของลูกหลานชาวจีนในประเทศไทยไทยที่ยังคงปฏิบัติสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของบรรพบุรุษอย่างดี และลูกหลานชาวจีนในไทยที่ยังคงมีความกตัญญูกตเวทิต์ต่อบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว

2.2.2 การแต่งงาน การแต่งงาน ถือเป็นธรรมเนียมที่ชาวจีนปฏิบัติสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน เป็นวิธีเสริมความเป็นสิริมงคลให้แก่ชีวิตคู่ ในสารคดีโทรทัศน์จีน เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน ได้นำเสนอฉากงานแต่งงานแบบไทยผสมจีนของสะใภ้ลูกครึ่งไทยจีน ซึ่งเป็นฉากที่มีรายละเอียดต่าง ๆ ของการแต่งงาน และบรรยากาศที่คึกคักและสนุกสนาน มีทั้งพิธีแห่ขันหมากและพิธีรับไหว้ตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และงานเลี้ยงฉลองมงคลสมรสแบบไต่ะจีน ดังให้คำสัมภาษณ์ของอาภรณ์ แก้วนิมิตรชัย หัวหน้าเชฟ ร้านนิมิตรชัยโภชนา พ่อครัวที่มีชื่อเสียงที่เป็นคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดนครปฐม ว่า

“การจัดเรียงแบบไต่ะจีน ต้องใช้ไต่ะกลม ซึ่งต่างจากอาหารไทย และอาหารฝรั่ง ในความคิดของผม ทำไมไต่ะจีนต้องเป็นไต่ะกลม เพราะเวลาทีมงานสำคัญ ๆ ญาติพี่น้องจะได้รวมกลุ่มกัน จะได้เสมอเท่าเทียมกัน ได้นั่งคุย สังสรรค์ กินเหล้ากัน ไม่เหมือนฝรั่ง เป็นไต่ะสี่เหลี่ยม คนนั่งหัวไต่ะบ้าง ท้ายไต่ะบ้าง คุยกันไม่รู้เรื่อง”

(ไทย-จีนพี่น้องกัน, 2564, 00:40:39)

จากตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์เชฟที่รับผิดชอบและพิธีแห่ขันหมากในงานแต่งงานทำให้ผู้รับชมได้ความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมงานแต่งงานแบบผสมผสานทั้งไทยและจีน ซึ่งเป็นความรู้ที่น่าสนใจและแปลกใหม่สำหรับคนจีน ทำให้เกิดความรู้สึกถึงความเป็นพี่น้องกัน

จากการวิเคราะห์หามาสรุปได้ว่า ในสารคดีโทรทัศน์จีนเรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน ได้นำเสนอความรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย ซึ่งเน้นที่นำเสนอประเพณีจีนที่ยังดำรงสืบทอดอยู่ในสังคมไทย มีทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของชาวจีนที่ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก และขนบธรรมเนียมประเพณีที่ผสมผสานแบบจีน-ไทย สำหรับผู้ชมชาวจีนแล้ว ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของไทยถือว่าเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีที่แปลกใหม่และน่าค้นหา ดังนั้น

ชนบธรรมเนียมประเพณีเหล่านี้ ทำให้ผู้ชมชาวจีนสามารถรับรู้ถึงภาพลักษณ์ไทยในด้านดำรงรักษาวัฒนธรรมชนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม

2.2.3 วิถีชีวิต วิถีชีวิต หมายถึง การกระทำตามวิธีการและแนวทางอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยกระทำอย่างต่อเนื่องจนติดเป็นนิสัย กระทั่งการกระทำนั้นได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิต ในสารคดีโทรทัศน์จีน เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน ได้นำเสนอวิถีชีวิตของคนไทยในหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นประชาชนธรรมดา ประมุขแห่งรัฐ หรือราชวงศ์ของทั้งสองประเทศ ต่างได้มีการนำเสนอในสารคดีโทรทัศน์จีนเรื่องนี้ ด้วยประสบการณ์และมุมมองที่แตกต่างกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ประชาชนธรรมดา ในสารคดีโทรทัศน์จีน เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน ได้นำเสนอวิถีชีวิตของประชาชนธรรมดา อย่างการใช้ชีวิตคู่ของสามีภรรยาข้ามชาติ คือ สามีชื่อเจี๋ย เปียวซุ่น เป็นคนจีนที่ทำงานอยู่บริษัท เทคโนโลยี ไทยแลนด์ จำกัด และภรรยาชื่อ อนุสรรา วงศ์ เป็นคนไทย ซึ่งในสารคดีเรื่องนี้มีฉากที่บอกถึงการใช้ชีวิตของสะใภ้ไทยที่อยู่กับพ่อแม่สามีที่เป็นคนจีน มีทั้งการทำอาหารจีน และอาหารไทย การรับประทานอาหารพร้อมหน้าพร้อมตากัน การดูแลลูกสาวที่มีด้วยกัน และการออกไปเที่ยวทั้งครอบครัว ดังตัวอย่างคำบรรยายต่อไปนี้

“จากคนสองคนที่ไม่สามารถสื่อสารภาษาให้เข้าใจกันได้ จนปัจจุบันมีโซ่ของคล้องใจ การใช้ชีวิตร่วมกันของทั้งสองคนต้องอาศัยการปรับตัวให้เข้าหากัน ปัจจุบันครอบครัวของอนุสรรายู่ร่วมกับพ่อแม่สามี อาหารที่รับประทานมีทั้งอาหารจีนที่สามีคุ้นเคย และอาหารไทยที่อนุสรราชอบ”

(ไทย-จีนพี่น้องกัน, 2564 , 00:43:45)

จากตัวอย่างที่ยกมา เป็นการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของครอบครัวไทย-จีนที่อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข แสดงให้เห็นถึงภาพลักษณ์ของสะใภ้คนไทยที่อ่อนโยน มีความกตัญญู และเคารพนับถือพ่อแม่สามี ซึ่งสามารถทำให้ผู้ชมชาวจีนมีความรู้สึกที่คนไทยเป็นมิตร หันหน้าเข้าหากันและใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันได้ง่าย เสมือนญาติพี่น้องที่สนิทสนม ซึ่งจะสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศไทยในสายตาคนจีน นั่นคือประเทศไทยเป็นประเทศเปิดกว้างและต้อนรับคนจีนอย่างอบอุ่น

2) บุตรของบุคคลสำคัญในรัฐบาลไทย ในสารคดีโทรทัศน์จีน เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน ได้นำเสนอวิถีชีวิตของอดีตบุตรของบุคคลสำคัญในรัฐบาลไทยที่ดำรงชีวิตอยู่ในสาธารณรัฐประชาชนจีน นั่นก็คือ คุณสิรินทร์ พัชโนทัย บุตรสาวของสังข์ พัชโนทัย ผู้ที่มีส่วนร่วมในประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ไทย-จีน ในสารคดีเรื่องนี้ได้กล่าวถึงเรื่องราวของเด็กหญิงไทยคนหนึ่งที่ถูกพ่อส่งมาเรียนที่ปักกิ่ง และกลายมาเป็นบุตรบุญธรรมของนายกรัฐมนตรีจีน โจว เอินไหล จนกระทั่งปีนี้ เธอมีอายุ 73 ปี ใช้เวลาบั้นปลายชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในเมืองปักกิ่ง (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 เพื่อนสนิทของคุณสิรินทร์ พัทธโนทัย ซึ่งเป็นหลานสาวของอดีตนายกรัฐมนตรีโจว เอินไหล

ที่มา : ไทย-จีนพี่น้องกัน. (2563). สถานีวิทยุโทรทัศน์กลางแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน CCTV. ค้นคืนจาก <http://tv.cctv.com/2021/10/18/VIDAvEEcjofAKiSpN5osTnfe211018.shtml> #Documentary

ในสารคดีโทรทัศน์จีน เรื่องไทย-จีนพี่น้องกันมีฉากที่ถ่ายทำในบ้านเรือนดั้งเดิมของปักกิ่ง siheyuan ที่คุณสิรินทร์ พัทธโนทัยและลูกหลานของเธออยู่ ภายในเรือนมีสไตล์การตกแต่งแบบจีนโบราณสีแดงเป็นหลัก ซึ่งมีการนำเสนอชีวิตตามปกติของเธอวันหนึ่ง เช่น มีฉากที่เธอรดน้ำต้นแมงมุมในสวนหน้าบ้าน มีฉากที่เพื่อนสนิทของเธอมาเยี่ยมที่บ้าน และมีฉากที่อยู่ด้วยกันกับลูกหลานอย่างมีความสุข เป็นต้น ทำให้ผู้ชมชาวจีนมีความรู้สึกได้ว่า เธอได้ใช้ชีวิตเหมือนคนปักกิ่งทั่วไป คนไทยไม่ได้แตกต่างจากคนจีนสักเท่าไรหรอก แล้วยังสนิทสนมและมีความผูกพันเหมือนญาติพี่น้องกันมาโดยตลอด

3) ราชวงศ์ ในสารคดีโทรทัศน์จีน เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน ได้นำเสนอชีวิตความเป็นอยู่ของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงศึกษาภาษาจีน ณ มหาวิทยาลัยปักกิ่ง โดยทรงมีพระอาจารย์ภาษาจีนคือ ศาสตราจารย์จ๋องยั้ง ประจําภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยปักกิ่ง ในปี ค.ศ. 2001 ในสารคดีเรื่องนี้ พระอาจารย์ย่อนความทรงจำถึง ชีวิตในมหาวิทยาลัยของพระองค์ไม่ได้ทรงผ่อนคลายเท่าไรหรอก ดังตัวอย่างบทบรรยายต่อไปนี้

“ช่วงเช้าจะเป็นวิชาการสนทนาหรือวิชาภาษาจีนทั่วไป ส่วนช่วงบ่ายปกติจะมีวิชาการเขียนตัวอักษร วาดภาพหรือดนตรี ซึ่งพระองค์ทรงศึกษาซอเอ๋อร์หู จะเห็นว่าตารางเรียนค่อนข้างแน่นมาก”

“ในตอนเช้าพระองค์จะทรงศึกษาการรำไท้เก๊กที่นี่ หากทรงมีเวลาว่างจะทรงพระดำเนิน ทรงวิ่งออกกำลังกาย หรือทรงพระดำเนินชมรอบทะเลสาบเว่ยหมิง ดังนั้นพระองค์จึงโปรดสถานที่แห่งนี้เป็นพิเศษ”

(ไทย-จีนพี่น้องกัน, 2564, 00:25:53/00:27:35)

ภาพที่ 4 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงศึกษาการรำไท่เก๊ก ณ ริมทะเลสาบเว่ยหมิง มหาวิทยาลัยปักกิ่ง

ที่มา : ไทย-จีนพี่น้องกัน. (2563). สถานีวิทยุโทรทัศน์กลางแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน CCTV. ค้นคืนจาก <http://tv.cctv.com/2021/10/18/VIDAveEcfjofAKISpN5osTnfe211018.shtml> #Documentary

จากตัวอย่างที่ยกมา ฉากที่นำเสนอชีวิตความเป็นอยู่ของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงศึกษาภาษาจีน ณ มหาวิทยาลัยปักกิ่ง ทำให้ผู้ชมรับรู้ถึงชีวิตในมหาวิทยาลัยของพระองค์ ซึ่งใช้ชีวิตแบบสามัญชนที่มีความขยันหมั่นเพียรและเรียบง่าย ไม่ต่างกับนักศึกษาจีนสักเท่าไรนัก ซึ่งทำให้ผู้ชมชาวจีนรู้สึกมีความใกล้ชิดและสนิทสนมกับคนไทยมากขึ้น

ผลการวิเคราะห์ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สารคดีโทรทัศน์จีนเรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน ได้นำเสนอภาพลักษณ์ไทยผ่านบุคคลที่มีฐานะที่ต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นประชาชนธรรมดา ประมุขแห่งรัฐหรือราชวงศ์ของทั้งสองประเทศ ด้วยประสบการณ์และมุมมองที่แตกต่างกัน แต่ต่างทำให้ผู้ชมชาวจีนมีความรู้สึกว่าคนไทยเป็นมิตร เข้าหาและใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันได้ง่าย เสมือนญาติพี่น้องที่สนิทสนม

2.2.4 วัฒนธรรม วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่ทำให้ความเจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะ ในสารคดีโทรทัศน์จีน เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน ได้นำเสนอภาพลักษณ์ไทยผ่านวัฒนธรรมด้านอาหารการกิน การแต่งกาย และการใช้ภาษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) อาหารการกิน อาหารการกินเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตของคนเรา ไม่ว่าจะเชื้อชาติไหนก็ย่อมมีวัฒนธรรมการกิน มีคติความเชื่อเกี่ยวกับการกินและการประกอบอาหารด้วยกันทั้งนั้น สิ่งเหล่านี้ทำให้แต่ละชนชาติ แต่ละท้องถิ่นมีลักษณะเฉพาะอันเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ในสารคดีโทรทัศน์จีน เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน ได้นำเสนออาหารการกินแบบผสมผสานไทยจีน ยกตัวอย่างเช่น พ่อครัวมีชื่อเสียงที่เป็นคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดนครปฐม ไปซื้อซื้อวัตถุดิบและเครื่องปรุงต่าง ๆ ที่ตลาด เพื่อจัดอาหารประณีตประเภทโต๊ะจีนสำหรับงานแต่งงาน ในสารคดีเรื่องนี้มีการบรรยาย คำสัมภาษณ์ และรูปภาพต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาหาร ดังความว่า

“เจ้าสาวในงานวันนี้เป็นลูกครึ่งไทยจีน อาหารทุกจานจึงแฝงด้วยวัฒนธรรมอาหารจีน เช่น กุ้งอบวุ้นเส้น วุ้นเส้นจะยึดยึดยาว ๆ หมายถึงถ้าแต่งงานกันแล้วจะรักกันนาน ๆ ต่อไปก็เป็นปลา ปลาหมายความว่าเหลือกินเหลือใช้.....มีเมนูจานเด็ดมานำเสนอซึ่งเป็นเมนูที่เขาคิดสูตรขึ้นมาเองว่า ปลาสองแผ่นดิน แถบนี้เป็นของคนไทย แถบนี้เป็นของคนจีนมาต่อกัน ให้มาเชื่อมโยงว่าเป็นอาหารสองแผ่นดิน เหมือนพี่น้องกัน ปลาหนึ่งตัวสองรสชาติด้วยวิธีการทำอาหารจีนและไทย เป็นผลงานความคิด

สร้างสรรค์ที่หลอมรวมวัฒนธรรมความรู้สึกของชาวไทยและจีนเข้าไว้ด้วยกัน”

(ไทย-จีนพี่น้องกัน, 2564, 00:41:30)

จากตัวอย่างที่ยกมาแล้ว บ่งบอกถึงอาหารมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม รวมทั้งนิสัยใจคอของผู้คนในท้องถิ่นนั้น ๆ การที่พ่อครัวเป็นคนเชื้อสายจีน ได้รับการอบรมสั่งสอนวัฒนธรรมอาหารจีนมาตั้งแต่เด็ก มีจิตใจและฝีมือในการทำอาหารแบบผสมผสาน เอาสองวัฒนธรรมมารวมกันอาหาร ซึ่งทำให้ผู้ชมชาวจีนสามารถสัมผัสถึงภาพลักษณ์ไทยแบบสงวนความเป็นจีนแบบดั้งเดิม และเข้าหากันกับความเป็นไทยที่อพยพไปอยู่ในท้องถิ่นนั้นได้อย่างกลมกลืน นอกจากนี้ยังทำให้ผู้ชมได้ความรู้เกี่ยวกับความหมายที่เป็นคติหรือสัญลักษณ์ที่ปรากฏในอาหารเมนูต่าง ๆ อีกด้วย

2) การแต่งกาย การแต่งกายถือเป็นศิลปะประเภทหนึ่งที่ต้องประสานทั้งอารมณ์ความรู้สึก ความถูกต้อง และกาลเทศะตามสถานที่นั้น ๆ และการแต่งกายยังบ่งบอกถึงลักษณะนิสัย ฐานะทางสังคม และขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของผู้สวมใส่ด้วย

ในสารคดีโทรทัศน์จีน เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน ได้นำเสนอการแต่งกายของบุคคลในสารคดีในหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการแต่งชุดสุทศาสกกลที่เป็นทางการของนักการเมืองและนักธุรกิจไทย การแต่งชุดกีฬาของลูกหลานไทยที่ใช้ชีวิตอยู่ประเทศจีน การแต่งเครื่องแบบไทยของครูอาจารย์ การแต่งชุดนักเรียนไทยของนักเรียนชั้นประถม การแต่งชุดเซฟไทยของพ่อครัวชื่อดัง การแต่งกายของนักร้องไทยวัยรุ่น การแต่งชุดไทยดั้งเดิมของคู่บ่าวสาว เป็นต้น ผู้วิจัยได้สังเกตว่า มีการแต่งกายของบุคคลสำคัญท่านหนึ่งที่น่าสนใจมาก นั่นก็คือการแต่งชุด “จงซัน” (中山装) ของท่านวิกรม กรมดิษฐ์ ประธานกรรมการบริษัท อมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด ซึ่งชุด “จงซัน” ที่เขาแต่งเป็นชุดประจำชาติจีนของผู้ชาย เป็นชุดคล้าย ๆ ชุดราชปะแตนไทย ชุดนี้เรียกว่า ชุดจงซานจวง แปลตรง ๆ คือชุดแบบ ดร. ซุนยัตเซ็น ซึ่งชื่อภาษาจีนกลางคือ ซุนจงซาน (孫中山) และชุดแบบนี้มักจะเห็นอยู่บ่อยในข่าวที่ผู้นำจีนอย่างประธานาธิบดีสีจิ้นผิงแต่งเป็นประจำ

จากการยกตัวอย่างการแต่งกายของบุคคลในสารคดีที่ปรากฏอยู่ในสารคดีโทรทัศน์จีนเรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน ได้ทำให้ผู้ชมชาวจีนรับรู้ถึงรูปแบบและวัฒนธรรมการแต่งกายของไทย และสร้างภาพลักษณ์ของคนไทยออกมาในเรื่องการแต่งกายว่า คนไทยให้ความสำคัญกับการแต่งกายให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สถานที่ต่าง ๆ และมีความเหมาะสมกับกาลเทศะในการไปยังที่ต่าง ๆ นอกจากนี้แล้ว ชุดจีนที่นักธุรกิจไทยนิยมใส่ สามารถสร้างภาพลักษณ์ของคนไทยออกมาให้มีความรู้สึกอย่างใกล้ชิดกับคนจีนอีกด้วย

3) การใช้ภาษา ศิลปะ และดนตรี การเรียนภาษาจีนได้รับความนิยมในประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากเศรษฐกิจจีนเติบโตอย่างรวดเร็ว จะนำไปสู่การเปิดและเพิ่มโอกาสในอาชีพต่าง ๆ ทำให้ภาษาจีนและวัฒนธรรมจีนได้รับความสนใจจากทั่วประเทศไทยอย่างกว้างขวาง ในสารคดีโทรทัศน์จีน เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน ได้นำภาพลักษณ์ไทยผ่านการเรียนรู้ภาษาจีน ตัวอักษรจีนและดนตรีจีน ดังตัวอย่างเช่น ฉากที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงศึกษาภาษาจีน ณ มหาวิทยาลัยปักกิ่ง ฉากที่หลานชายทั้งสองคนของคุณสิรินทร์ พัดโน้ตหยัดเขียนพู่กันจีน ฉากที่นักเรียนประถมของโรงเรียนเทพวิทยา เรียนทั้งภาษาจีนและร้องเพลงภาษาจีนได้เกือบทุกคน ฉากที่ชิสา วิเศษกุล นักร้องไทยวัยรุ่นที่ร้องเพลงภาษาจีนและได้รางวัลที่หนึ่งของรายการโทรทัศน์จีน เดอะวอยซ์ ออฟ ไชน่า (The Voice of China) เนื่องจากได้รับแรงบันดาลใจจาก เต็ง ลี้จวิน (deng lijun) เป็นต้น

นอกจากการเรียนรู้ภาษาและดนตรีจีนแล้ว ผู้วิจัยยังได้สังเกตฉากที่น่าสนใจมาก นั่นก็คือบุคคลในสารคดีในสารคดีเรื่องนี้ ส่วนใหญ่เป็นคนไทยมีชื่อภาษาจีน และมีการระบุชื่อจีนในซับไตเติ้ล ยังได้ตั้งชื่อให้ลูกหลานมีชื่อที่เป็นภาษาจีนอีก เช่น คุณสิรินทร์ พัดโนทัย มีชื่อจีนว่า ฉิงหยวน (常媛) ลูกชายของเธอชื่อจีนว่า ฉิงเนียโจ (常念周) และหลานชายของเธอมีชื่อจีนว่า ฉิงเอนโจ (常恩周) และฉิงซ่งโจ (常颂周) ซึ่งต่างมีความหมายว่าคิดถึง ระบุคุณ และสรรเสริญอดีตนายกรัฐมนตรีนายโจ เอ็นไหหล

จากตัวอย่างที่ยกมา มีทั้งการเรียนภาษาจีน และดนตรีจีนของคนไทย ทำให้ผู้ชมชาวจีนสามารถเข้าถึงภาพลักษณ์ของคนไทยที่ไม่ตรีจิตอันตึงตังต่อกัน คนไทยเป็นญาติพี่น้องและเพื่อนสนิทที่เปิดใจกว้างให้แก่กัน เพื่อรับคนจีนและประเทศจีนอยู่โดยตลอด การที่เรียนภาษาและวัฒนธรรม จะได้สื่อสารกันอย่างไร้พรมแดน ทำให้คนทั้งสองประเทศมีความใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น

จากการวิเคราะห์มาสรุปได้ว่า ในสารคดีโทรทัศน์จีนเรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน ได้นำเสนอภาพลักษณ์ไทยออกมาผ่านวัฒนธรรมอาหารการกิน การแต่งกายและการใช้ภาษา ล้วนทำให้มองเห็นทั้งส่วนที่แตกต่างกันและส่วนที่เหมือนกันระหว่างประชาชนทั้งสองประเทศ ซึ่งส่วนที่เหมือนกันทำให้คนทั้งสองประเทศเข้าหากันได้ง่าย สื่อสารกันรู้เรื่อง และเข้าใจกันได้สนิทสนมเหมือนญาติพี่น้องกัน

จากการวิเคราะห์ด้วยบทและจัดบันทึกภาพที่ปรากฏในสารคดีโทรทัศน์จีน เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน แสดงให้เห็นถึงภาพลักษณ์ของคนไทย และองค์ประกอบอื่น ๆ ในสารคดีโทรทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาการนำเสนอภาพลักษณ์ไทยในสารคดีเรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน โดยนำเสนอผ่านเนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในสารคดี 4 ประเด็น ได้แก่ เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต และวัฒนธรรม ด้านเหตุการณ์ประวัติศาสตร์มีเหตุการณ์วีรชนจีนพันทะเลในในประเทศไทยเสียสละชีวิตเพื่อประเทศชาติ และเหตุการณ์รัฐบาลไทยส่งลูกไปเป็นตัวแทนในจีน ส่วนด้านขนบธรรมเนียมประเพณีมีทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีการไหว้เจ้าและไหว้บรรพบุรุษ การแต่งงานทำให้ผู้ชมชาวจีนสามารถรับรู้ถึงภาพลักษณ์ไทยในด้านดำรงรักษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ส่วนวิถีชีวิตไม่ว่าจะเป็นระดับประชาชนธรรมดา ลูกหลานประมุขแห่งรัฐ หรือราชวงศ์ ต่างทำให้ผู้ชมชาวจีนมีความรู้สึกว่าเป็นมิตร เข้าหาและใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันได้ง่าย อีกทั้งยังมีด้านวัฒนธรรมอาหารการกิน การแต่งกายและการใช้ภาษา ล้วนสามารถมองเห็นส่วนที่เหมือนกันระหว่างประชาชนทั้งสองประเทศ ทำให้คนทั้งสองประเทศสื่อสารกันรู้เรื่อง และเข้าใจกันได้สนิทสนมเหมือนญาติพี่น้อง

3. ภาพลักษณ์ไทยในความคิดเห็นของผู้ผลิตสารคดี การแสดงความคิดเห็นหรือทรรศนะเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งของสารคดีโทรทัศน์ที่ทำให้ผู้ชมได้รับรู้ความคิดเห็นและแง่คิดของผู้ผลิตจากการชมเรื่องนั้น ๆ ในการศึกษาความคิดเห็นที่ปรากฏในสารคดีโทรทัศน์จีน เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน พบว่า ภาพลักษณ์ไทยที่ผู้ผลิตรายการสารคดีเรื่องนี้ได้นำเสนอผ่านการแสดงความคิดเห็นใน 3 มิติ ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเทศไทย ความคิดเห็นเกี่ยวประชาชนไทย และความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทย-จีน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีมนต์เสน่ห์และน่าค้นหา ผู้ผลิตรายการได้บรรยายถึงภาพรวมของประเทศไทย และประกอบภาพที่มีเอกลักษณ์ต่าง ๆ ของประเทศไทย ดังความว่า

“นี่คือประเทศที่ร่ำรวยด้วยวัฒนธรรมและมนต์เสน่ห์ แนวชายฝั่งที่ทอดยาวก่อเกิดทิวทัศน์ที่สวยงาม ท้องฟ้าและทะเลสีคราม งดงามไม่เป็นรองใคร ประเทศนี้เป็นที่รู้จักกันทั่วโลกในฐานะอาณาจักรแห่งผลไม้ มีผลไม้รสชาติที่ส่งกลิ่นหอม ยั่วยวนตลอดปี และยังเป็นที่ยู่งักกันในฐานะดินแดนพุทธศาสนา เยี่ยมไปด้วยความเมตตาและความสงบสุข ทำให้ที่นี่เป็นดินแดนที่น่าค้นหามากขึ้น”

(ไทย-จีนพี่น้องกัน, 2564, 0:00:02)

จากตัวอย่างเป็นฉากที่บรรยายในตอนเปิดเรื่องสารคดี ซึ่งเป็นการแสดงความคิดเห็นหลัก ๆ ที่สำคัญของผู้ผลิตรายการที่มีต่อประเทศไทย ทำให้ผู้ชมชาวจีนสามารถรับรู้ถึงภาพรวมของประเทศไทย และเกิดมุมมองที่กว้างขึ้นต่อไปประเทศไทย ซึ่งสามารถสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกของประเทศไทยในภาพที่เป็นประเทศที่มีเสน่ห์และน่าค้นหา มีวัฒนธรรมหลากหลาย และมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นจุดที่น่าสนใจสำหรับชาวจีน และสามารถเข้าใจผู้ชมให้อยากดูสารคดีเรื่องนี้ต่อไป อีกทั้งยังมีภาพประกอบที่หลากหลายและมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นไม่เหมือนจีน ดึงดูดให้ผู้ชมชาวจีนอยากจะไปเที่ยวที่ประเทศไทย ไม่ว่าจะคนที่เคยไปหรือว่าไม่เคยไปก็ตาม

3.2 คนไทยเป็นมิตรและสนิทได้ง่าย ผู้ผลิตรายการได้แสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับบุคคลสำคัญหลายคน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ไทยจีน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 การบรรยายแบบภาพรวม

“สำหรับคนจีนส่วนใหญ่ คนไทยไม่ใช่คนแปลกหน้า แต่เป็นเพื่อนจากบ้านใกล้เรือนเคียงที่ได้เจอกันทุกวัน”

(ไทย-จีนพี่น้องกัน, 2564, 00:38:55)

ตัวอย่างที่ 2 คำสัมภาษณ์ของศาสตราจารย์จางยี่ อาจารย์ของ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

“ตอนที่เปิดประตูต้อนรับพระองค์ ฉันรู้สึกเหมือนกำลังต้อนรับเพื่อนเก่าที่สนิทสนม คู่กันเคยกัน มีความปลื้มปิติเป็นล้นพ้น การสนทนากับพระองค์เป็นไปอย่างผ่อนคลายและเป็นธรรมชาติ ได้พูดคุยกันเรื่องการเรียนและตารางเรียน”

(ไทย-จีนพี่น้องกัน, 2564, 00:25:17)

ภาพที่ 5 ปี 2019 ประธานาธิบดีสี จิ้นผิงได้ทูลเกล้าฯ ถวายเครื่องอิสริยาภรณ์เหรียญมิตรภาพสาธารณรัฐประชาชนจีน แต่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ที่มา : ไทย-จีนพี่น้องกัน. (2563). สถานีวิทยุโทรทัศน์กลางแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนCCTV. ค้นคืนจาก

<http://tv.cctv.com/2021/10/18/MIDAVeEcfjofAKiSpN5osTnfe211018.shtml> #Documentary

จากตัวอย่างการบรรยายและคำสัมภาษณ์ที่ยกมา เป็นการแสดงทรรศนะหรือความคิดเห็นที่ตรงไปตรงมาที่มีต่อคนไทย ไม่ว่าจะเป็นประชาชนธรรมดา ประมุขแห่งรัฐ หรือราชวงศ์ ซึ่งทำให้ผู้ชมชาวจีนได้ความรู้ที่เกี่ยวกับคนไทย ในมุมมองของผู้ผลิตรายการมากขึ้น เปรียบเสมือนการเปิดโลกทัศน์ให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงความผูกพันระหว่างคนทั้งสองประเทศในมุมมองต่าง ๆ ที่น่าสนใจ และได้เรียนรู้ความสัมพันธ์ไทย-จีนไปพร้อมกับผู้ผลิตรายการสารคดี

3.3 ความสัมพันธ์ไทยจีนเสมือนเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุข การแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทย-จีนที่ปรากฏอยู่ในสารคดี เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน ผู้ผลิตรายการได้แสดงความคิดเห็น ดังตัวอย่างคำบรรยายต่อไปนี้

“จีนไทยพี่น้องกัน คือความสัมพันธ์ที่ค่อย ๆ สะสมผ่านการเปลี่ยนแปลงและกาลเวลา คือความจริงใจและไว้นื้อเชื่อใจซึ่งกันและกันของผู้นำทั้งสองประเทศ คือความช่วยเหลือเกื้อกูล เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งประสบกับความยากลำบาก คือเรื่องราวของความสัมพันธ์ในโลกที่แปรผัน สนิทชิดเชื้อ ดังครอบครัวเดียวกัน คือคำอธิบายนความสัมพันธ์จีน-ไทยที่ชัดเจนและมาจากใจของประชาชนทั้งสองประเทศ”

(ไทย-จีนพี่น้องกัน, 2564, 00:49:31)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างบน แสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทยจีนของผู้ผลิตรายการ สารคดีโทรทัศน์เรื่องนี้ กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยจีนมีประวัติศาสตร์อันยาวนาน ประชาชนทั้งสองประเทศมีความจริงใจและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อนำเสนอประเทศไทยในภาพลักษณ์เสมือนเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุขมาของประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

นอกจากคำบรรยายแล้ว สารคดีโทรทัศน์เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน ยังได้มีคำสัมภาษณ์จากพยานความสัมพันธ์ไทย-จีน เช่น อรรถยุทธ์ ศรีสมุทร เอกอัครราชทูตไทยประจำสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ผมคิดว่าความสัมพันธ์และความเข้าใจกันระหว่างคนไทยกับคนจีน มีมาเป็นเวลายาวนาน และก็มีต่อไป ณ โอกาสนี้ ก็อยากจะขออวยพรให้พี่น้องชาวไทยและชาวจีน แล้วก็รัฐบาลของทั้งสองประเทศ มีความใกล้ชิด สนิทสนมและช่วยเหลือเกื้อกูลกันเช่นที่ผ่านมา และสามารถร่วมมือกันในการพัฒนา ร่วมมือกันในการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างกันให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นตลอดไป”

(ไทย-จีนพี่น้องกัน, 2564, 00:50:02)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างบน แสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทย-จีนของสารคดีโทรทัศน์เรื่องนี้ โดยผ่านบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้อง เพื่อการทบทวนการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตจากมุมมองของพยาน เพื่อเสริมสร้างมิตรภาพอันลึกซึ้งและกระชับความสัมพันธ์ของประชาชนทั้งสองประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

โดยสรุปได้ว่า ผู้ผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน เห็นว่า ในอดีตประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนมีความสัมพันธ์ที่ดีอันยาวนาน ปัจจุบันเราเป็นเพื่อนบ้านที่ดี เป็นมิตรที่ดี จนกระทั่งเป็นพี่น้องที่ดี ในอนาคต ประเทศทั้งสองจะร่วมมือกันพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้กว้างขวางและมีศักยภาพการพัฒนาที่กว้างไกล

ผลการศึกษาภาพลักษณ์ไทยที่ผู้ผลิตรายการสารคดีเรื่องนี้ได้นำเสนอผ่านการแสดงความคิดเห็นที่ปรากฏ

อยู่ในสารคดีโทรทัศน์จีน เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน ผู้ผลิตรายการได้นำเสนอความคิดเห็นที่น่าสนใจไว้อย่างหลากหลาย มุมมอง ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับประเทศไทย ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับคนไทย และอีกทั้งยังได้แสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทย-จีน ล้วนเป็นความคิดเห็นที่แสดงให้เห็นภาพลักษณ์ไทยเชิงบวก ซึ่งเป็นการสร้างโลกทัศน์ให้แก่ผู้ชมชาวจีนในแง่ดีและมีมุมมองที่กว้างขวาง กระตุ้นให้ผู้ชมชาวจีนใช้ข้อคิดและปฏิบัติการไปมาหาสู่กันกับคนไทยตามความรู้และทรรศนะที่ผู้ผลิตรายการได้นำเสนอไว้

การอภิปรายผล

จากการศึกษาภาพลักษณ์ไทยที่ปรากฏในสารคดีโทรทัศน์เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร และการวิเคราะห์ตัวบทของสารคดีแล้วนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า สารคดีเรื่องนี้มีเนื้อหาที่ฉายให้เห็นภาพลักษณ์ไทย 4 ด้าน ได้แก่ เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต และวัฒนธรรม ส่วนภาพลักษณ์ไทยที่ผู้ผลิตรายการสารคดีเรื่องนี้ได้นำเสนอผ่านการแสดงความคิดเห็นใน 3 มิติ ได้แก่ ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีเสน่ห์และน่าค้นหา คนไทยเป็นมิตรและสนิทได้ง่าย และ ความสัมพันธ์ไทยจีนเสมือนเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุข ซึ่งความคิดเห็นทั้ง 3 มิติดังกล่าวล้วนได้บ่งบอกถึงภาพลักษณ์ไทยเชิงบวกทั้งสิ้น ทั้งนี้เนื่องจากสารคดีเรื่องนี้ผลิตขึ้นเพื่อให้ผู้ชมรับรู้ถึงการสถาปนาความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีนในประวัติศาสตร์และทางการทูต และเพื่อกระชับความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น เพื่อกระตุ้นให้ผู้ชมรับรู้ถึงเรื่องราวการสถาปนาความสัมพันธ์ระหว่างไทยจีนในประวัติศาสตร์ และทบทวนการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตจากมุมมองของพยานแห่งประวัติศาสตร์ เพื่อนำเสนอประเทศไทยในภาพลักษณ์เสมือนเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุขของประเทศจีนมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และกระชับความสัมพันธ์ของประชาชนทั้งสองประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ดังนั้น วัตถุประสงค์หลัก ๆ ที่สำคัญของผู้ผลิตสารคดีโทรทัศน์เรื่องนี้ ก็คือรัฐบาลจีนมีจุดมุ่งหมายที่จะเสริมสร้างประชาสัมพันธ์ที่ดีให้กับประเทศเพื่อนบ้าน และโฆษณาชวนเชื่อให้กับประเทศชาติของตน ซึ่งผลการศึกษาที่กล่าวข้างต้นนี้สอดคล้องกับแนวคิดของสมิทธิ บุญชุตินา (2554) ที่กล่าวถึงการที่ประชาชนจะมีความรู้สึกนึกคิดต่อประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือ การที่ประเทศหนึ่งจะมีภาพลักษณ์อย่างไรในความคิดของประชาชนนั้นส่วนมากจะได้รับอิทธิพลมาจากสื่อ ซึ่งสื่อมักจะมีส่วนอย่างมากในการทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกหรือมีภาพในใจเกี่ยวกับประเทศนั้นในเชิงบวกหรือลบได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ประชาชนที่ยังไม่มีประสบการณ์ตรงกับประเทศนั้น ๆ เช่น ไม่เคยไปประเทศนั้น หรือไม่เคยพบกับคนจากประเทศนั้นมาก่อน นอกจากนี้ ผลการศึกษายังสอดคล้องกับแนวคิดของอนงค์นาฏ รัศมีเวียงชัย (2560) ที่พบว่า การเผยแพร่ภาพของประเทศหนึ่ง ๆ ผ่านสื่อมวลชนนั้น มีนัยสำคัญต่อการประกอบสร้างภาพลักษณ์ของประเทศนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านการท่องเที่ยว เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ประชากร การศึกษา ทรัพยากร และอื่น ๆ อีกมากมาย

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ไทยในสารคดีโทรทัศน์เรื่องไทย-จีนพี่น้องกันครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาภาพลักษณ์ไทยในมุมมองอื่น ๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การท่องเที่ยว การศึกษา ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และอื่น ๆ ให้ละเอียดมากกว่านี้ เพื่อให้เห็นภาพลักษณ์ไทยที่กว้างขึ้น

2. ควรศึกษาวิเคราะห์ ภาพลักษณ์ไทยในสื่อมวลชนจีนประเภทอื่น เช่น ข่าว ภาพยนตร์ และละครโทรทัศน์ เป็นต้น ควรศึกษาวิเคราะห์ หรือศึกษาวิเคราะห์ภาพลักษณ์ไทยในสื่อมวลชนประเทศอื่น

เอกสารอ้างอิง

เดอะไชน่า อินเทอร์เน็ตอินเตอร์เนต คอมมิวนิเคชัน เซนเตอร์. (2564). *สารคดีโทรทัศน์เรื่องไทย-จีนพี่น้องกัน* ค้นคืนจากเว็บไซต์:
<https://tv.cctv.com/2021/10/19/VIDEeqIEddbNOczD4Ouly7JM211019.shtml?spm=C55924871139.PY8jbb3G6NT9.0.0>

ถาวร กนกวลีวงศ์. (2559). *ภาพลักษณ์ของประเทศนั้น สำคัญไฉน*. ค้นคืนจากเว็บไซต์:
http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561.

พรชัย ฉันทวิเศษลักษณ์. (2559). การนำเสนอเนื้อหาด้านวัฒนธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียนใน รายการสารคดีโทรทัศน์ไทย. *วารสารศาสตร์*, 9(1), 33-79.

วชิราภรณ์ สุวรรณวารงกูร. (2554). *การวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนรางวัลแวนแก้วประเภทสารคดี พ.ศ.2546-2552*. ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วีรวัฒน์ อินทรพร. (2561). *วรรณคดีวิจารณ์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุรีย์ พงศ์อารักษ์. (2554). ภาพลักษณ์ของนักธุรกิจไทยที่ปรากฏในสารคดีประวัติบุคคลวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 31(4), 123-135.

เสรี วงษ์มณฑา. (2540). *การประชาสัมพันธ์เชิงปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: เอ.เอ็น. การพิมพ์.

สมิทธิ์ บุญชุติมา. (2554). การคงอยู่ของภาพลักษณ์ ค้นคืนจาก
<http://www.chulapedia.chula.ac.th/index.php?title=การคงอยู่ของภาพลักษณ์>

อรุพงษ์ รัชสาสัย. (2563). ความจริงแท้ ความจริงลวง และ The Kuleshov Effect ในภาพยนตร์สารคดีเรื่อง บุษบา. 13(2), *วารสารศาสตร์*. 166-197.

อนงค์นาฏ รัศมีเวียงชัย. (2560). ประเทศไทยในภาพยนตร์ต่างประเทศ. *วารสารศาสตร์*, 10(1), 151-199.

อภิจักร พุกสวัสดิ์. (2556). *การประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อว.ถกด่วนมาตรการดูแล 1.2 หมื่นนักศึกษาจีนในไทย. (2563) *ฐานเศรษฐกิจ*. ค้นคืนจาก
<https://www.thansettakij.com/world/419896>